

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3615/2020
10.09.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бисерке Живановић, председника већа, Божидара Вујичића и Весне Субић, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог АА из ..., чији је пуномоћник Марија Кнежевић, адвокат из ..., против тужене-противтужиле ББ из ..., чији је пуномоћник Љиљана Петрић, адвокат из ..., по тужби ради развода брака и по противтужби ради супружанског издржавања, одлучујући о ревизији тужене-противтужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 171/20 од 21.05.2020. године, на седници већа одржаној 10.09.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж2 171/20 од 21.05.2020. године, тако што се одбија жалба тужиоца-противтуженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Суботици, Судске јединице у Бачкој Тополи П2 628/2019-12 од 29.01.2020. године, у делу става трећег и четвртог изреке којим је усвојен противтужбени захтев и обавезан тужилац-противтужени да на име свог дела доприноса за супружничко издржавање тужене-противтужиле плаћа месечно износ од 5.000,00 динара, почев од дана подношења противтужбе па убудуће док за то постоје законски услови до 15. у месецу на руке тужене-противтужиле, заостале рате у једном износу у року од 15 дана од правноснажности пресуде, у случају доцње са законском затезном каматом на сваку поједину рату до коначне исплате, као и одлука о трошковима поступка садржана у ставу петом изреке првостепене пресуде, док се у преосталом делу ревизија тужене-противтужиле одбија као неоснована.

Образложење

Пресудом Основног суда у Суботици, Судске јединице у Бачкој Тополи П2 628/2019-12 од 29.01.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је у целости тужбени захтев тужиоца. Ставом другим изреке, разведен је брак закључен ...2008. године пред матичарем у ... под тек. бројем ../2008 између тужиоца и тужене са подацима ближе описаним овим ставом изреке. Ставом трећим изреке, противтужбени захтев тужене-противтужиле је усвојен у целости. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац-противтужени да туженој-противтужиле плаћа допринос за супружничко издржавање у месечном износу од 10.000,00 динара почев од дана подношења противтужбе, тј. од 19.09.2019. године све док трају законски услови за то до 15. у месецу на руке тужене – противтужиле, а остале рате у једном износу у року од 15 дана од правноснажности пресуде, у случају доцње са законском затезном каматом на сваке поједине рате до коначне исплате, под претњом принудног извршења. Ставом петим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 171/20 од 21.05.2020. године, усвојена је жалба тужиоца-противтуженог и преиначена првостепена пресуда у побијаном делу тако што је одбијен противтужбени захтев којим је тражено супружничко издржавање у целости.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена-противтужиља је изјавила ревизију из свих законом прописаних ревизијских разлога.

Тужилац-противтужени је поднео одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао правилност побијане пресуде у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр.72/11 и 55/14), па је нашао да је ревизија тужене-противтужиље делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац и тужена су засновали ванбрачну заједницу 1996. године, а брак закључиле ...2008. године и немају заједничке деце. Обоје из првог брака имају по двоје пунолетне деце. Брачни односи су озбиљно и трајно поремећени од јануара 2019. године, али су странке остале да живе одвојено у истој кући која је у власништву ћерке тужиоца-противтуженог на којој тужена-противтужиља има право доживотног плодоуживања. Тужилац је рођен 1947. године, завршио је основну школу, прима инвалидску пензију у месечном износу од 30.000,00 динара и нема других редовних примања осим што продаје поврће на пијаци сваког уторка и суботе, као и од куће и тако зарађује између 8.000,00 и 12.000,00 динара месечно. За кућу у којој парничне странке живе одвојено тужилац-противтужени у целости плаћа режијске трошкове у месечном износу од 6.000,00 до 7.000,00 динара, а то је чинио и раније док су живели заједно. Пензионисан је са 38 година радног стажа и због нарушеног здравља редовно одлази на лекарске и специјалистичке прегледе свака четири месеца, једном годишње код пулмолога, који преглед кошта 3.000,00 динара. Месечни издаци за више врста лекова износе 5.000,00 до 6.000,00 динара. Не поседује непокретну имовину на своје име. Тужена-противтужиља је рођена 1953. године и завршила је основну школу. Корисник је инвалидске пензије у месечном износу од 16.000,00 динара и других редовних месечних примања нема. Сувласник је $\frac{1}{2}$ дела куће у ..., а на другој половини је сувласник њен син који је користи у целости. Деца јој помажу према својим могућностима. Тужена има здравствених тегоба након операције, примала је зрачење, хемотерапију и друге терапије, а за лекове месечно потроши 5.000,00 динара до 7.000,00 динара. Док је била здрава, са тужиоцем је продавала робу на пијаци, помагала у кувању веће количине ракије и правила је зимницу намењену за продају на пијаци.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је противтужбени захтев основан и да су испуњени услови из одредби члана 151. став 1. и 3, члана 162. став 1. и члана 166. став 1. Породичног закона за обавезивање тужиоца да на име супружничког издржавања туженој месечно плаћа износ од 10.000,00 динара.

Другостепени суд је преиначио првостепену одлуку и одбио противтужбени захтев, закључујући да је првостепени суд на правилно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право, јер у конкретној ситуацији, имајући у виду све околности случаја, нису испуњени услови из наведених законских одредби за одређивање супружничког издржавања и да би прихватање захтева тужене-противтужиле за тужиоца-противтуженог представљало очигледну неправду.

Код овако утврђеног чињеничног стања, основани су наводи ревизије да је побијана пресуда делимично донета погрешном применом материјалног права.

Одредбом члана 151. став 1. Породичног закона, прописано је да супружник који нема довољно средстава за издржавање, а неспособан је за рад или је незапослен, има право на издржавање од другог супружника сразмерно његовим могућностима. Одредбом става 3. истог члана, прописано је да нема право на издржавање супружник ако би прихватање његовог захтева за издржавање престављало очигледну неправду за другог супружника. Одредбама члана 160. Породичног закона, прописани су критеријуми за одређивање издржавања. Издржавање се одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања. Потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода те других околности од значаја за одређивање издржавања. Могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавезе да издржава друга лица те других околности од значаја за одређивање издржавања. Одредбом члана 163. став 2. Породичног закона, прописано је да издржавање супружника после престанка брака не може трајати дуже од пет година. Одредбом става 3. истог члана, прописано је да се, изузетно, издржавање супружника по престанку брака може продужити и после истека рока од пет година ако нарочито оправдани разлози спречавају супружника повериоца издржавања да ради. Одредбом члана 164. Породичног закона, прописано је да се висина издржавања може смањити или повећати ако се промене околности на основу којих је донета претходна одлука.

Пошто животно доба и здравствено стање спречавају тужену-противтужилу да радом у потпуности остварује приходе за сопствено издржавање, по налажењу овог суда постоје нарочито оправдани разлози да тужилац доприноси издржавању тужене због чега сматра да су испуњени законски услови из напред цитираних одредби материјалног права Породичног закона. Истовремено и тужиочеве године и здравствено стање указују на то да су повећане и потребе за његово издржавање. Код таквог стања ствари, услед свих наведених конкретних околности ревизија је делимично усвојена па је другостепена пресуда преиначена тако што је делимично усвојен противтужбени захтев и тужиочева обавеза да доприноси издржавању тужене одређене у месечном износу од 5.000,00 динара почев од дана подношења противтужбе па убудуће док за то постоје законски услови.

Имајући у виду да је у току поступка утврђено да тужена има 67 година, да нема никакве квалификације нити радно искуство да би на неки начин могла да нађе запослење, да је већи део свог радног века обављала само послове у домаћинству, да је нереално очекивати да ће у њеној животној доби и са озбиљним здравственим тегобама пре свега онколошким, успети да се радно ангажује, али и да је сувласник $\frac{1}{2}$ дела куће у ... од које не остварује приходе јер целу кућу користи њен син, као и чињеницу да је материјално стање тужиоца, не претерано, али знатно боље од материјалног положаја

тужене-противтужиље, то су по оцени овог суда у конкретном случају испуњени кумулативно постављени услови из члана 151. став 1. Породичног закона за утврђење обавезе тужиоца да доприноси издржавању тужене са износом који с обзиром на његова примања и примања која остварује додатним радом неће угрозити његову егзистенцију, односно не би представљало очигледну неправду за њега.

Одлука о трошковима поступка донета је правилном применом материјалног права.

С обзиром на изнето, Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 1. и 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Бисерка Живановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић